Europos Parlamentas
2024-2029

Moterų teisių ir lyčių lygybės komitetas

2025/2156(DEC)

28.1.2026

NUOMONĖ

Moterų teisių ir lyčių lygybės komiteto

pateikta Biudžeto kontrolės komitetui

dėl 2024 finansinių metų ES agentūrų biudžeto įvykdymo patvirtinimo – agentūros
(2025/2156(DEC))

Nuomonės referentė: Raquel García Hermida-Van Der Walle

PA_NonLegDec

NUOMONĖ

Moterų teisių ir lyčių lygybės komitetas ragina atsakingą Biudžeto kontrolės komitetą į savo pasiūlymą dėl rezoliucijos įtraukti toliau pateikiamą tekstą:

A. kadangi lyčių lygybė yra viena iš pamatinių Sąjungos vertybių ir Sąjunga yra įsipareigojusi propaguoti lyčių lygybę visose savo veiklos srityse, kaip įtvirtinta Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo (SESV) 8 straipsnyje, todėl ji yra nustačiusi lyčių aspekto integravimo ir biudžeto sudarymo atsižvelgiant į lyčių aspektą principą; kadangi lyčių lygybė turi būti įtraukta į visas ES politikos priemones ir veiklą;

B. kadangi Europos lyčių lygybės institutas (EIGE) buvo įsteigtas siekiant prisidėti prie lyčių lygybės Sąjungoje propagavimo ir jos didinimo, įskaitant lyčių aspekto integravimą į visas Sąjungos politikos priemones ir pagal jas parengtas nacionalinės politikos priemones, kovą su diskriminacija dėl lyties ir Sąjungos piliečių informuotumo apie lyčių lygybę didinimą, o šią užduotį atlikdamas institutas pasirodė esąs labai svarbus ir veiksmingas; kadangi EIGE metinis ir daugiametis programavimas nuosekliai derinamas su dabartiniais Sąjungos prioritetais; kadangi EIGE teikia vis didesnę paramą ES agentūroms ir organams integruojant lyčių aspektą į jų programas ir veiksmus;

C. kadangi kitoje DFP lyčių lygybės tikslus, lyčių aspekto integravimą ir biudžeto sudarymą atsižvelgiant į lyčių aspektą reikia įtraukti į visas finansavimo programas;

D. kadangi nuo 2010 m. bendras ES lyčių lygybės indeksas padidėjo 7,9 punkto, tačiau, nepaisant šios ilgalaikės didėjimo tendencijos, iš 2025 m. lyčių lygybės indekso matyti, kad valstybės narės padarė nedidelę pažangą – ES rezultatas yra 63,4 punkto, o 2024 m. lyčių lygybės indeksas padidėjo tik 0,8 punkto; kadangi remiantis 2025 m. indeksu lyčių lygybei užtikrinti ES prireiks dar bent 50 metų; kadangi kitose srityse, pvz., moterų sveikatos ir švietimo srityse, pažanga sustojo, o kai kuriose padėtis netgi pablogėjo; kadangi 2024 m. indeksas rodo didelius skirtumus tarp valstybių narių (aukščiausias balas – 82,0, žemiausias – 57,5), o tai išryškina išliekančią nelygybę Sąjungoje ir poreikį, kad tokios agentūros kaip EIGE nuolatos stebėtų situaciją ir teiktų paramą;

E. kadangi lyčių lygybę Sąjungoje ypač paveikė karo Ukrainoje padariniai, pragyvenimo išlaidų krizė, nuo kurios neproporcingai stipriai nukenčia moterys, ir priešiška reakcija į lyčių lygybę ir moterų teises, ypač lytinės ir reprodukcinės sveikatos bei teisių srityje keliose valstybėse narėse; kadangi tai dar labiau didina nelygybę ir stabdo pažangą lyčių lygybės srityje;

F. kadangi tiek dėl infliacijos, tiek dėl ilgalaikio finansavimo trūkumo Europos lyčių lygybės instituto (EIGE) biudžetui daromas vis didesnis spaudimas, EIGE veiklos pajėgumai sumažėjo, agentūrai trūksta darbuotojų ir ji nuolat patiria finansinių sunkumų; kadangi 2022 m. išorės vertinime atkreiptas dėmesys į didelį darbuotojų trūkumą lyčių aspekto integravimo srityje, nes EIGE galėjo atsakyti tik į ketvirtadalį techninės pagalbos prašymų; kadangi EIGE tenka pagrindinis vaidmuo teikiant paramą Sąjungos institucijoms ir valstybėms narėms lyčių lygybės srityje; kadangi dėl to pabrėžtina, jog tam, kad EIGE galėtų vykdyti savo užduotis, jam reikia suteikti pakankamai ir stabilių finansinių ir žmogiškųjų išteklių;

G. kadangi didėjanti infliacija ir augantis Lietuvai taikomas korekcinis koeficientas turėjo įtakos EIGE su darbo užmokesčiu susijusioms išlaidoms, todėl kilo didžiulių iššūkių tokiose pagrindinėse veiklos srityse kaip techninės pagalbos teikimas ES institucijoms ir valstybėms narėms ir duomenų rinkimas;

H. kadangi pagrindinė EIGE misija – užtikrinti lyčių lygybę Europos Sąjungoje atliekant mokslinius tyrimus, renkant ir skelbiant duomenis, kuriant metodus statistikai bei duomenų rinkimui pagerinti ir vertinant lyčių lygybės padėtį tiek ES, tiek valstybių narių lygmenimis; kadangi EIGE toliau gerina pagal lytį suskirstytų duomenų kokybę ir palyginamumą visoje Sąjungoje, stiprindamas ES institucijoms ir valstybėms narėms prieinamą įrodymų bazę; kadangi EIGE išplėtė savo skaitmenines priemones ir interneto platformas ir pagerino politikos formuotojų ir suinteresuotųjų subjektų prieigą prie statistikos, metodologinių gairių ir praktinių išteklių; kadangi EIGE sustiprino bendradarbiavimą su nacionalinėmis statistikos tarnybomis ir kompetentingomis institucijomis; kadangi EIGE darbas smurto dėl lyties srityje, pvz., jo tyrimas „ES smurtas dėl lyties“, kuriame pateikti pagrindiniai rezultatai, gauti surinkus duomenis iš visų 27 valstybių narių, padeda siekti Sąjungos tikslo stiprinti prevenciją ir gerinti duomenų rinkimą bei politikos koordinavimą šioje srityje;

I. kadangi EIGE pavestos papildomos užduotys, susijusios su naujų priimtų ES direktyvų, įskaitant Direktyvą (ES) 2022/2381 dėl biržinių bendrovių direktorių pareigas einančių asmenų lyčių pusiausvyros gerinimo, Direktyvą (ES) 2023/970 dėl vienodo užmokesčio už vienodą arba vienodos vertės darbą, Direktyvą (ES) 2019/1158 dėl tėvų ir prižiūrinčiųjų asmenų profesinio ir asmeninio gyvenimo pusiausvyros, direktyvas (ES) 2024/1499 ir 2024/1500 dėl lygybės įstaigoms taikomų privalomų standartų ir Direktyvą (ES) 2024/1385 dėl kovos su smurtu prieš moteris ir smurtu artimoje aplinkoje, įgyvendinimu ir stebėsena, taip pat su ES prisijungimu prie Europos Tarybos konvencijos dėl smurto prieš moteris ir smurto šeimoje prevencijos ir kovos su juo, vadinamosios Stambulo konvencija;

J. kadangi dėl šių naujų pareigų reikia stiprinti teisėkūros stebėsenos, atitikties ataskaitų teikimo ir duomenų rinkimo pajėgumus, be kita ko sukuriant bent penkias papildomas laikinųjų darbuotojų pareigybes ir keturias sutartininkų pareigybes, kaip nustatė EIGE, visų pirma siekiant atkurti ankstesniuose biudžeto cikluose sumažintą pareigybių skaičių; kadangi naujajame ES kibernetinio saugumo reglamente reikalaujama, kad EIGE sustiprintų savo kibernetinio saugumo sistemas, be kita ko, paskirtų kibernetinio saugumo pareigūną ir reguliariai atliktų vertinimus ir auditus; kadangi, tam, kad EIGE galėtų įvykdyti šiuos reikalavimus, jam reikėtų vieno sutartininko (IV PG) kibernetinio saugumo pareigūno pareigoms užimti ir didesnių biudžeto išteklių; kadangi EIGE yra įpareigota sumokėti 200 000 EUR už privalomos naujos finansinės programinės įrangos SUMMA įsigijimą, o tai sudaro beveik 15 proc. jo II antraštinės dalies biudžeto; kadangi šis biudžetinis poreikis daro neproporcingą poveikį mažesnėms agentūroms; kadangi lyčių pusiausvyra tarp darbuotojų visada turėtų būti skatinama visose ES agentūrose, taip pat EIGE, taikant lyčiai atžvalgias įdarbinimo procedūras;

1. primena, kad EIGE buvo įsteigtas, kad prisidėtų prie nepriklausomų mokslinių tyrimų lyčių lygybės srityje ir juos propaguotų, teiktų duomenis ir kurtų priemones, kurie padėtų ES ir jos valstybėms narėms formuoti įtraukią ir transformatyvų požiūrį į lytį atspindinčią politiką, t. y. politiką, kurios tikslas – šalinti pagrindines lyčių nelygybės

priežastis, užginčijant diskriminacines normas, nevienodą galios pasidalijimą ir žalingą praktiką, pakeisti visuomenės požiūrį bei elgesį siekiant tikros lyčių lygybės ir integruoti lyčių lygybės aspektą į visas politikos sritis; pažymi, jog svarbu turėti patikimus pagal lytį suskirstytus duomenis, kad būtų galima formuoti įrodymais grindžiamą politiką; pabrėžia, kad Sąjunga, atsižvelgdama į besitęsiančias krizes, tokias kaip karai ir klimato krizė, turi skubiai daryti pažangą lyčių lygybės srityje; taip pat atkreipia dėmesį į priešišką prieš lyčių lygybę nukreiptų ir nedemokratinių judėjimų reakciją;

2. palankiai vertina vykstantį EIGE ir Moterų teisių ir lyčių lygybės (FEMM) komiteto bendradarbiavimą, ypač Instituto indėlį į komiteto dedamas pastangas smurto dėl lyties, profesinio ir asmeninio gyvenimo pusiausvyros, vyrų ir moterų darbo užmokesčio ir pensijų skirtumo, krizių poveikio moterims, lyčių aspekto integravimo ir biudžeto sudarymo srityse; pažymi, kad EIGE gali vertingai prisidėti prie visų Europos Parlamento komitetų ir kitų agentūrų veiklos siekiant geriau integruoti lyčių aspektą į visas ES politikos sritis;

3. pakartoja Parlamento raginimą padidinti EIGE finansavimą ir darbuotojų skaičių, atsižvelgiant į dažnėjančius prašymus teikti techninę pagalbą ir didesnes veiklos išlaidas; todėl ragina Komisiją pasiūlyti skirti reikiamų išteklių agentūrai, kad ji galėtų vykdyti savo užduotis ir reaguoti į padidėjusius ekspertinių žinių poreikius, užtikrinti veiklos tęstinumą ir sustiprinti savo analitinius ir koordinavimo pajėgumus; ragina dabartinį jo etatų planą padidinti 17 proc., kad būtų atsižvelgta į poreikį sukurti bent penkias papildomas laikinųjų darbuotojų (AD) pareigybes ir keturias papildomas sutartininkų pareigybes, taip pat atitinkamas pareigybes, susijusias su kibernetiniu saugumu, duomenų apsauga ir naujų teisės aktais nustatytų pareigų įvykdymu; pabrėžia, kad reikia sumažinti pernelyg didelį darbo krūvį, kurį šiuo metu patiria EIGE darbuotojai; ragina numatyti nuspėjamą ir stabilų daugiametį EIGE biudžetą, sumažinant pasikartojančius perkėlimus į kitą laikotarpį, sudarant sąlygas ilgalaikiam planavimui ir mokslinių tyrimų darbui ir užtikrinant sveiką ir produktyvią darbo aplinką;

4. pažymi, kad, nepaisant darbuotojų trūkumo ir aukšto perkėlimų į kitą laikotarpį lygio, EIGE nuolat įvykdo 95 proc. savo darbo programos biudžeto ir pasiekia tikslus, nustatytus iš dalies pakeistame 2024–2026 m. programavimo dokumente, ir kad Europos Audito Rūmai patvirtino, jog jo finansinėse ataskaitose teisingai nurodyta jo finansinė būklė;

5. pabrėžia, kad 2024 m. EIGE pasiekė savo strateginius tikslus prisidėti prie geriau informacija ir įrodymais pagrįstos politikos ir sprendimų priėmimo siekiant lyčių lygybės ir kovojant su diskriminacija dėl lyties, remti lyčių aspekto integravimą į ES politikos priemones ir pagal ją parengtas nacionalines politikos priemones ir veiksmingai skatinti lyčių lygybę tarp pagrindinių suinteresuotųjų subjektų ir tikslinių grupių; taip pat pabrėžia, kad šie laimėjimai buvo pasiekti nepaisant struktūrinio darbuotojų trūkumo, o tai patvirtina, kad reikia papildomų išteklių siekiant užtikrinti būsimus veiklos rezultatus;

6. įspėja, kad tikslingai neįdarbinus papildomų darbuotojų ir neskyrus papildomų lėšų rizikuojama, kad EIGE nesugebės įvykdyti naujuose teisės aktuose jam nustatytų

pareigų arba atliepti padidėjusių poreikių, kylančių dėl naujų Sąjungos politikos iniciatyvų; pabrėžia, kad dėl biudžetinių poreikių, kaip pvz., SUMMA įsigijimas, EIGE biudžetui daromas didesnis spaudimas; pabrėžia, kad skiriant papildomus biudžeto asignavimus reikia atsižvelgti į privalomas išlaidas, kurias turėtų patirti agentūros; ragina kitoje daugiametėje finansinėje programoje (DFP) kaip vieną iš su lyčių lygybe susijusių prioritetų nustatyti stabilų ir didesnį EIGE biudžetą, užtikrinant, kad agentūra galėtų toliau teikti aukštos kokybės mokslinius tyrimus, duomenis ir politinę paramą visose prioritetinėse Sąjungos srityse;

7. mano, kad Europos lyčių lygybės instituto direktorei galima patvirtinti, jog Instituto 2024 finansinių metų biudžetas įvykdytas;

PRIEDAS. GAUTOS INFORMACIJOS DEKLARACIJA

Nuomonės referentas, prisiimdama visą atsakomybę, pareiškia, kad į savo nuomonę neįtraukė jokios interesų grupių atstovų, kuriems taikomas Tarpinstitucinis susitarimas dėl privalomo skaidrumo registro[1], arba trečiųjų šalių valdžios institucijų, įskaitant jų diplomatines atstovybes ir ambasadas, atstovų, kurie turi būti išvardyti šiame priede pagal Darbo tvarkos taisyklių I priedo 8 straipsnį, informacijos.

[1] 2021 m. gegužės 20 d. Europos Parlamento, Europos Sąjungos Tarybos ir Europos Komisijos tarpinstitucinis susitarimas dėl privalomo skaidrumo registro (OL L 207, 2021 6 11, p. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/agree_interinstit/2021/611/oj).

INFORMACIJA APIE PRIĖMIMĄ NUOMONĘ TEIKIANČIAME KOMITETE

Priėmimo data	27.1.2026
Galutinio balsavimo rezultatai	+: 24 –: 9 0: 1

GALUTINIS VARDINIS BALSAVIMAS
NUOMONĘ TEIKIANČIAME KOMITETE

24	+
PPE	Rosa Estaràs Ferragut, Arba Kokalari, Ewa Kopacz, Verena Mertens, Mirosława Nykiel, Giusi Princi, Maria Walsh
Renew	Abir Al-Sahlani, Raquel García Hermida-Van Der Walle, Lucia Yar, Dainius Žalimas
S&D	Gabriela Firea, Heléne Fritzon, Lina Gálvez, Maria Noichl, Joanna Scheuring-Wielgus, Cecilia Strada, Marko Vešligaj
The Left	Hanna Gedin, Irene Montero, Carolina Morace
Verts/ALE	Mélissa Camara, Alexandra Geese, Benedetta Scuderi

9	-
ECR	Chiara Gemma, Beatrice Timgren
ESN	Christine Anderson
NI	Fernand Kartheiser
PfE	Mathilde Androuët, Mireia Borrás Pabón, Elisabeth Dieringer, Margarita de la Pisa Carrión, Anders Vistisen

1	0
NI	Judita Laššáková

Sutartiniai ženklai:
+ : už
- : prieš
0 : susilaikė